

Kenniscafé

De Groene Schatkamer

Verhoog de biodiversiteit met inheemse planten

Hélène Oudshoorn
www.oudshoorn tuinontwerp.nl

Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

Eveline Beukema
www.buitenkanstuinen.nl

Royal HaskoningDHV

Steenbreek/ Amersfoortrainproof netwerk

- Regenwateradvies
- Workshops
- Informeren over klimaatvriendelijke tuin
- Vergroenen nieuwbouw en bedrijventerreinen
- Kenniscafé's

<https://www.amersfoortrainproof.nl/>

Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

Programma kenniscafé

19:30 Welkom en start

Presentaties

- **Boris Everwijn - inheemse beplanting**
- **Frederike van der Kooij – biodiversiteit in de tuin**
- **Teun van der Starre – gevelgroen**

20:30 In gesprek met sprekers en minimarkt

21:00 Einde

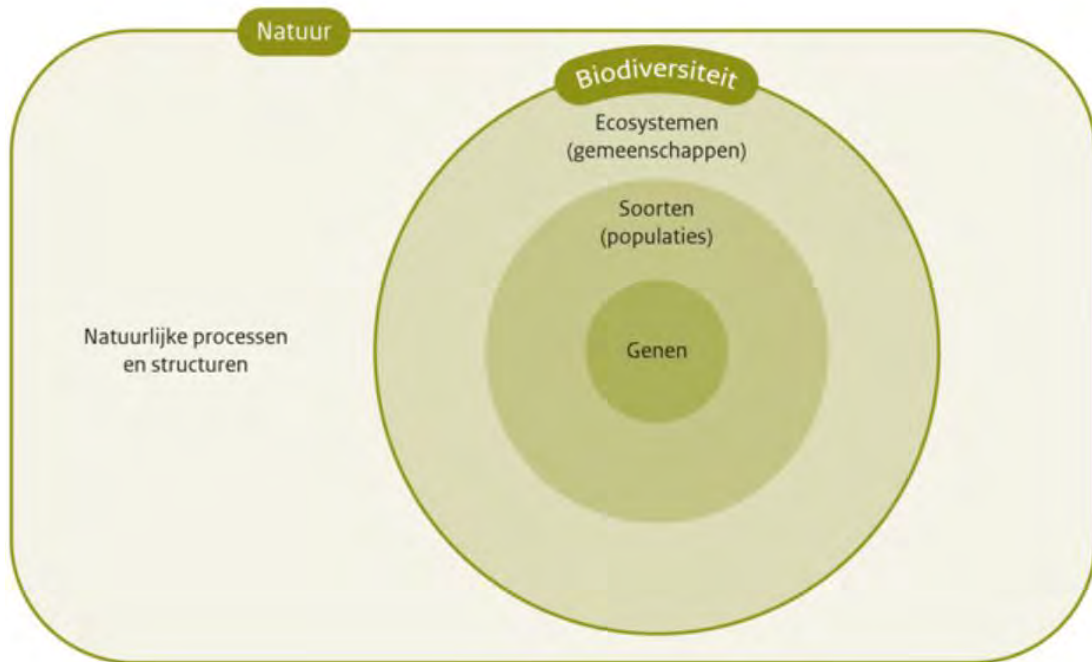
Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten

Boris Everwijn
21 november 2024

De definitie van biodiversiteit

Biodiversiteit omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen, maar ook de enorme genetische variatie binnen die soorten en de variatie aan ecosystemen waar ze deel van uitmaken. Het omvat het totaalpakket aan levende organismen en systemen – en de interacties daartussen.

Kortweg: “Biodiversiteit is een maat voor de soortenrijkdom en variatie van alle planten, dieren en andere levensvormen die in een gebied met elkaar samenleven”.

De definitie van inheems

- Autochtoon, endemisch, thuishorend in het gebied

Inheemse planten hebben zich natuurlijk ontwikkeld in een bepaalde regio zonder menselijke tussenkomst. Dit betekent dat ze perfect zijn aangepast aan de lokale omstandigheden zoals klimaat, bodem en ecologie. Evolutietijd heeft ervoor gezorgd dat er tal van relaties zijn ontstaan tussen de verschillende organismen.

Bijvoorbeeld, de beuk is een inheemse boomsoort in Nederland, oorsprong in begin Pliocene (± 5 miljoen jaar geleden), maar is daarna ook een tijdje weggeweest.

Voordelen van inheemse planten

- Biodiversiteit: ze ondersteunen lokale fauna zoals insecten, vogels en andere dieren die afhankelijk zijn van deze planten voor voedsel en beschutting
 - een zomereik heeft een insectenfanclub van 280 leden, tegenover 12 voor de Amerikaanse eik
- Weinig onderhoud: aangezien ze aangepast zijn aan het lokale klimaat en de bodem, hebben ze bv minder water nodig
- Goed voor het milieu: ze helpen bodemerosie te voorkomen en waterkwaliteit te behouden door beter inheemse schimmels en bacteriën te ondersteunen (en andersom).
- Ziekte tolerantie: Ze zijn beter bestand tegen ziekten en plagen uit de regio.
 - VB: bepaalde uitheemse naaldbomen die door droogte veel sneller worden aangetast door de letterzetter.

Moet alles inheems dan?

Nee, er zijn ook andere factoren waar je in je tuin rekening mee wilt houden:

- Bessenkalender, door het jaar heen wat te eten bieden aan bijv. vogels;
- Sommige uitheemse planten geven veel nectar voor insecten;

Maar het is vast mogelijk om van maart t/m september bloeiende inheemse planten te hebben, van het maarts viooltje naar dop-, struik- of kraaiheide...

Moet alles inheems dan?

Globalisatie in de plantenwereld is een reëel gevaar voor de soortenrijkdom:

- De concurrentie met inheemse planten is onvoorspelbaar en is ook vaak nadelig voor de inheemse flora (weggeconcentreerd);
- Daarbij gaat veel tijd verloren in natuurgebieden, NNN en gemeentewerk aan exotenbestrijding door terreinbeherende organisaties, die anders besteed had kunnen worden.

Invasieve exoten

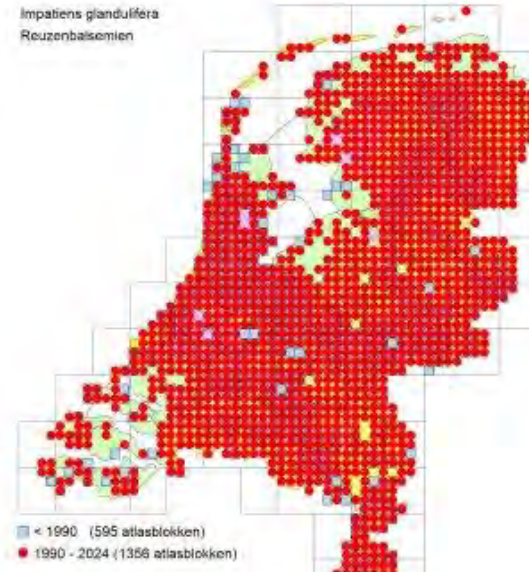
WEETJE: in 2020: 2100
bijkasten rondom
Biesbosch!

- Reuzenbalsemien vormt een groot probleem in de Biesbosch vanwege zijn snelle groei en invasieve karakter. De plant verdringt inheemse plantensoorten, wat een negatief domino-effect heeft op de biodiversiteit en de ecologische balans.

Impatiens glandulifera
Reuzenbalsemien

Invasieve exoten

- Japanse duizendknoop: sterk invasief, slecht te verwijderen, komt met grond mee (knopen groeien uit tot bovengrondse delen). Concurrereert overige kruidenlaag weg

WEETJE: Geïntroduceerd door P.F. von Siebold eerste helft 19^e eeuw naar hortus Leiden. Alle exemplaren in Europa waarschijnlijk een kloon hiervan!

Nog meer invasieve exoten:

Welke invasieve exoten komen we nog meer tegen in en rond Amersfoort?

Onder andere: Amerikaanse vogelkers, Grote waternavel, Reuzenberenklauw...

Meer info:

■ <https://www.invasieve-exoten.info/nl>

Inheems

Uitheems

Dank u wel,

Amersfoort
Rainproof

Kenniscafé 'De Groene

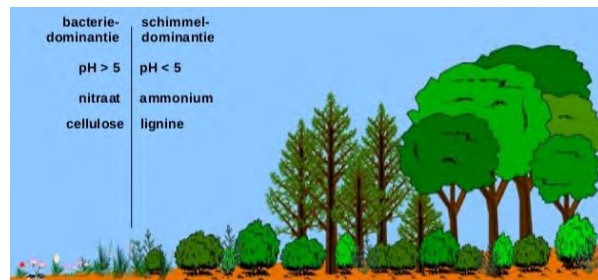
Schatkamer'

BIODIVERSITEIT IN DE TUIN

DE BODEM IS DE BASIS

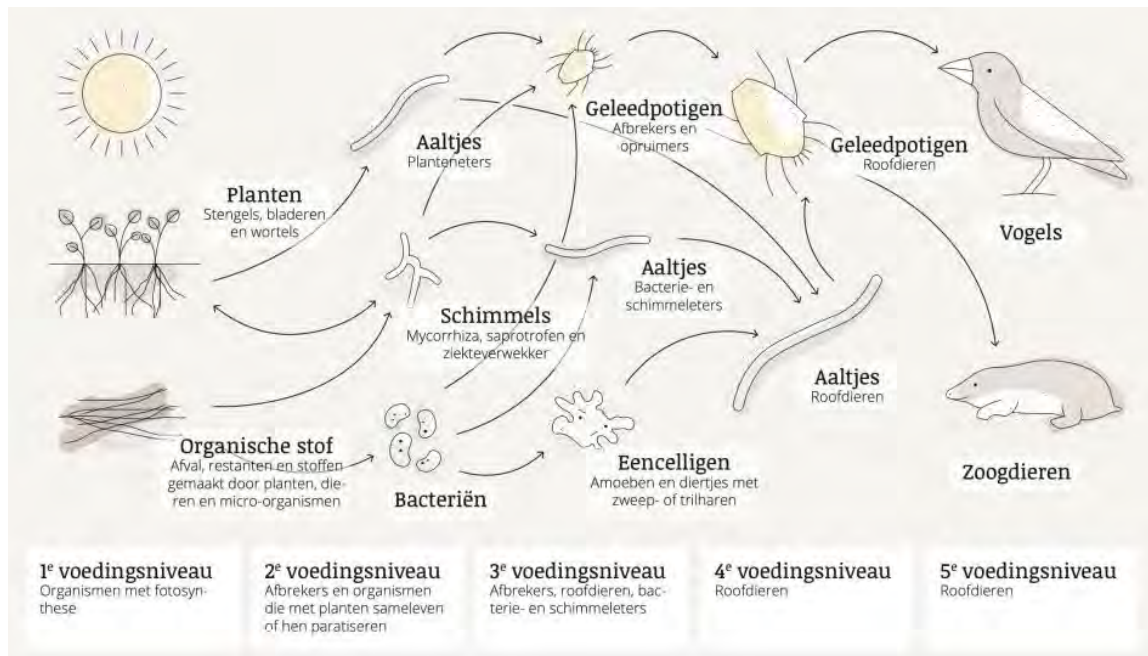
Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

Royal HaskoningDHV

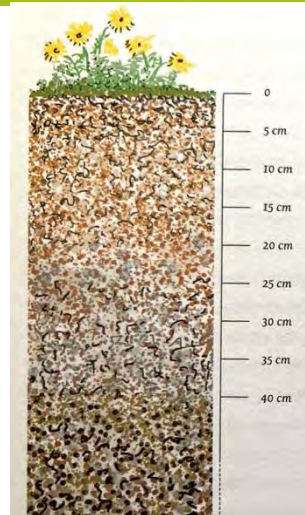

HET BODEMVOEDSELWEB

Organismen in de bodem

aantal organismen	
microflora	per gram
bacteriën	800.000
schimmels	400.000
fauna	per liter grond
protozoën	1.561.000
nematoden	50.000
springstaarten	220
mijten	150
duizendpoten	20
regenwormen	2

Strooisellaag: mijten, spinnen, mieren, kevers, slakken, teken, bacteriën, rode wormen, potwormen

Mestwormen (compostwormen) zijn voorverteeders, die niet in maar op de bodem leven. Ploeg je de bodem, zodat zij onder een dikke laag aarde belanden, dan overleven zij dat meestal niet.

Bodemlaag tot 40 cm diep: woelmuizen, grauwe wormen, rode wormen, duizendpoten, schimmels, miljoenpoten, aaltjes, bacteriën wilde bijen

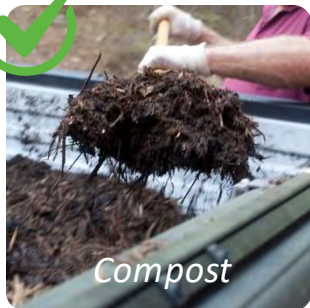
Bodemlaag dieper dan 40 cm: mollen, woelmuizen, springstaarten, protozoa, schimmels, doodgravers, keverlarven, pendelaars (tot 3 meter diep).

TUINIEREN MET HET BODEMVOEDSELWEB

Mulchen

Compost

NATUURLIJKE
VIJANDEN

woelen

grond begrijpen
en verbeteren

KALE AARDE

KUNSTMEST

PESTICIDEN

kerende
grondbeweging

gronduitruil

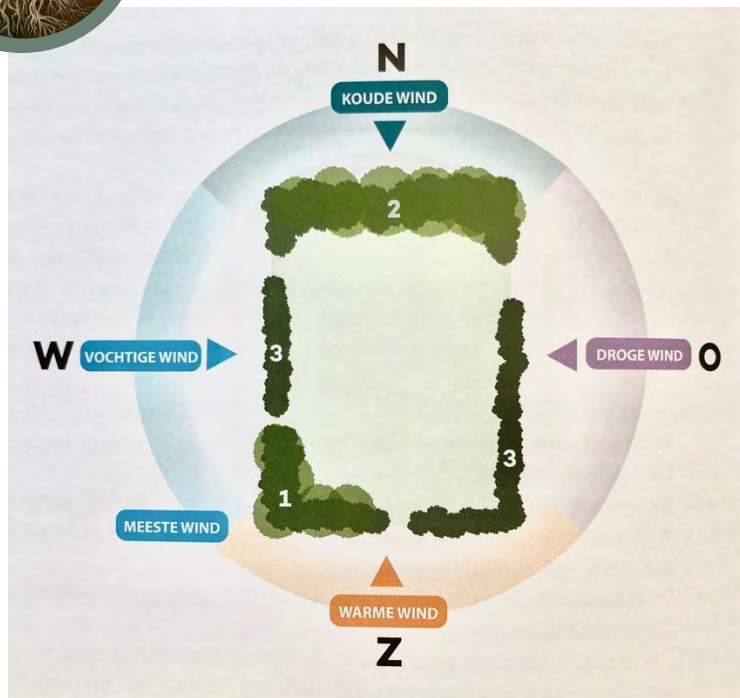
ESSENTIËLE ELEMENTEN

Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

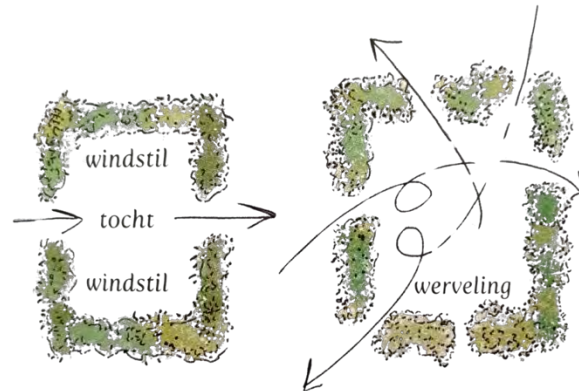
Royal HaskoningDHV

SLIM OMGAAN MET WIND

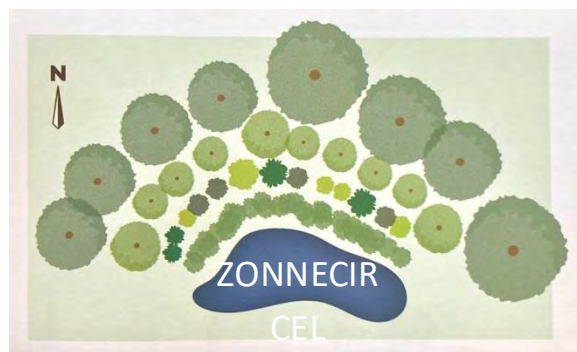
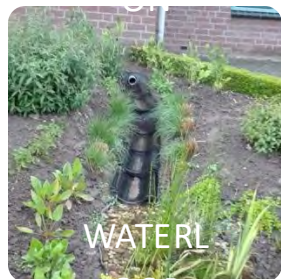
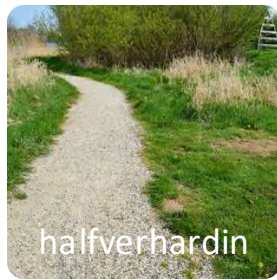
Uit: "Ontwerp je eigen voedselbos" van Louis de Jager
Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

Uit: "Voedselbosrand" van Madelon oostwoud
Royal HaskoningDHV

SLIM OMGAAN MET WATER EN ZON

INHEEMSE SOORTEN HELPEN ELKAAR

INHEEMSE PLANTEN

#DRACHTPLANT
EN
VOOR
bouwstoffen

#waardplanten
voor
Voortplanting

#cycli ZIJN op
elkaar
afgestemd

#klimaatadaptat
ie

#GROEIE
N
GOED OP
JOUW
PLEK

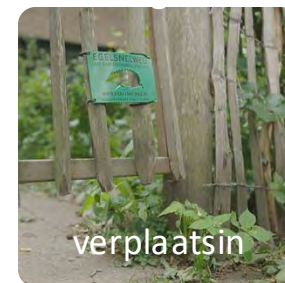
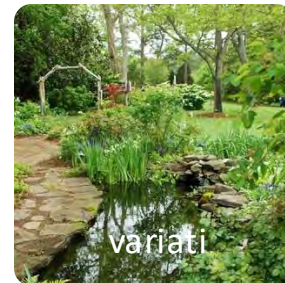
#EEN robuust
systeem IS bestand
tegen ziekten en
plagen

Royal HaskoningDHV

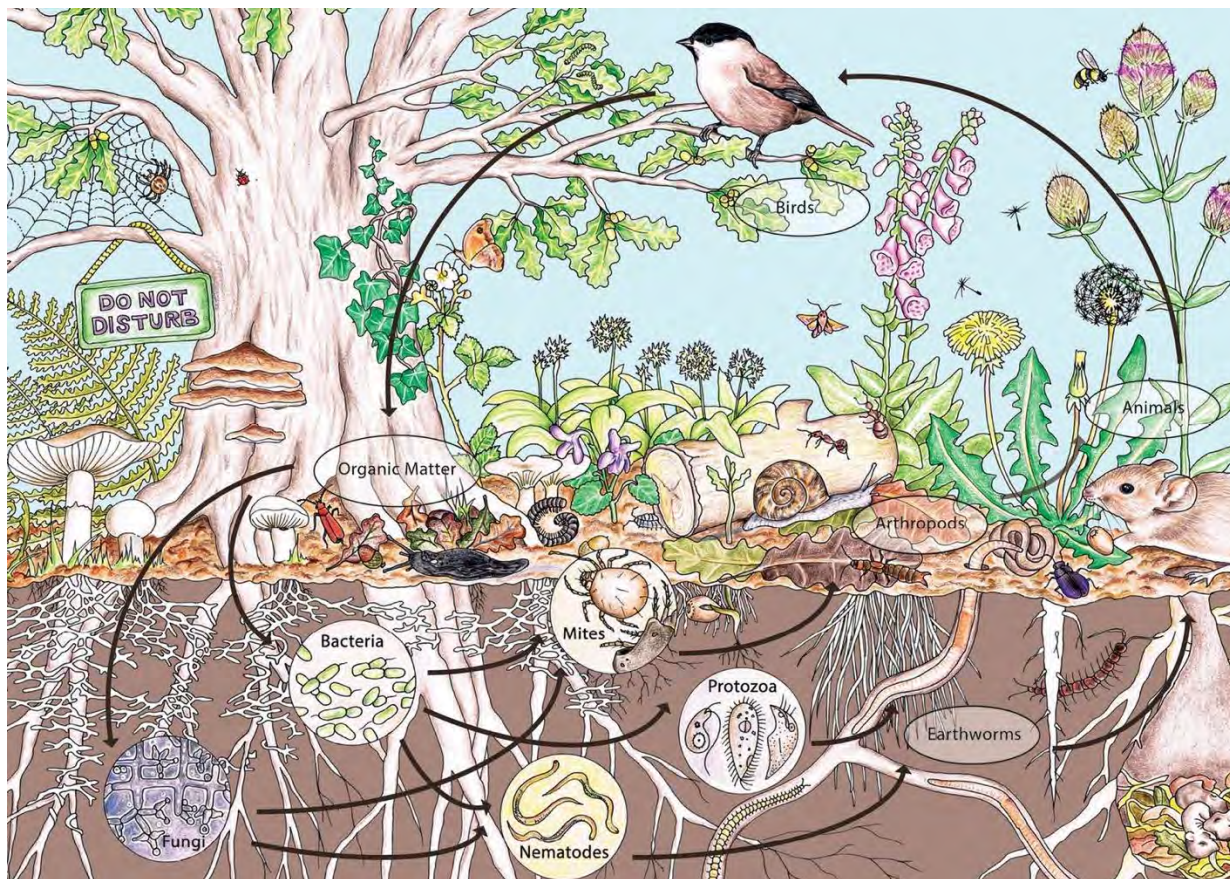

DE VIJF V'S VOOR FAUNA

Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

Royal HaskoningDHV

HET VOEDSELWEB

PLAAGDIEREN

Oorzaken:

- Ontbrekende lagen in het voedselweb
- Verzwakte planten en bodemleven
- invasieve exoten

Oplossingen:

- Kennis vergaren
- Bodem voeden met organisch materiaal
- Niet te ver doorgekweekte planten gebruiken
- Diversiteit in biotopen en beplanting
- Wisselteelt in de moestuin
- Gaas, koperband, cloches e.d.
- Aangetaste plantdelen / plaagdieren

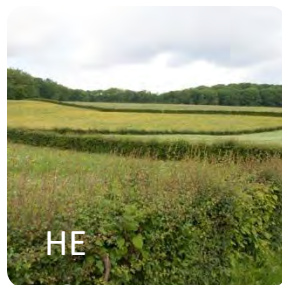
BIOTOPEN IN DE TUIN

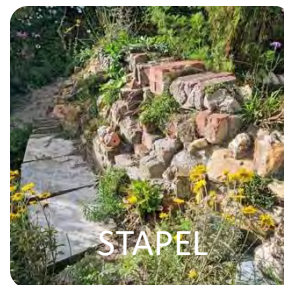
VIJVE

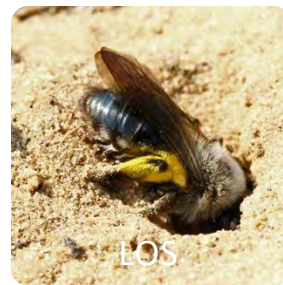
TAKKEN

HE

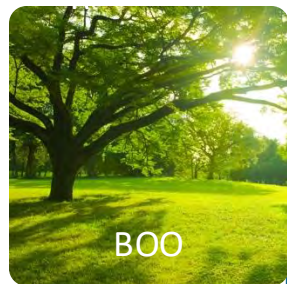
STAPEL

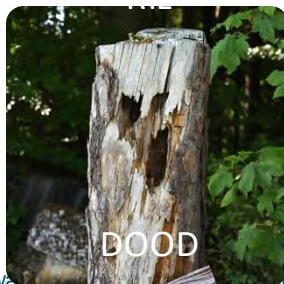
LOS

groen

BOO

DOOD

GR

WA

COMPOST

DICHTE
BEGROEI

STEPPING STONES

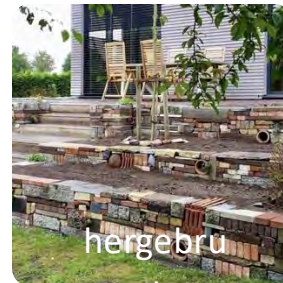

DE NATUUR KENT GEEN AFVAL

Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

dood

hergebru

compostb

TAKKEN

water

gehakseld

LUI TUINIEREN

Biodiversiteit: het waarom van inheemse planten | 21 november 2024

OBSERVE
ER
EERST

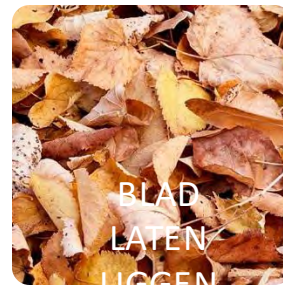
GEFAS
ERD
MAAKEN

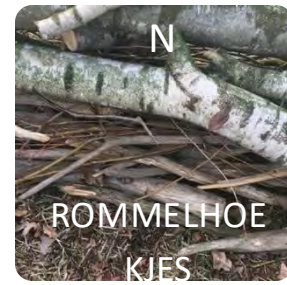
VASTE
PLANTEN

HELPEN
DE
PLANTEN

BLAD
LATEN
LIGGEN

N
ROMMELHOE
KIES

Royal HaskoningDHV

UrbanClimbers
from Grey²Green

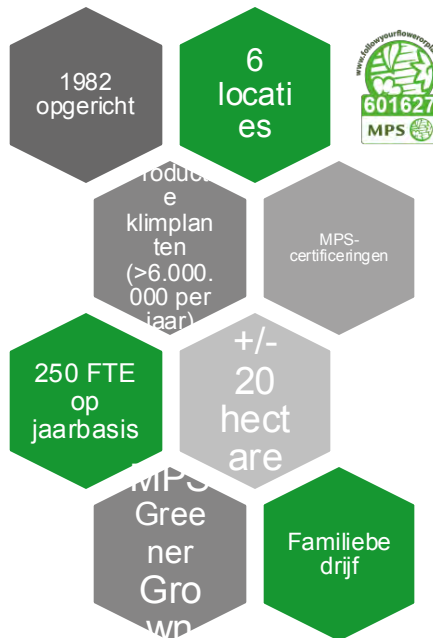
UrbanClimbers
from Grey²Green

Klimplanten: de vergeten oplossing voor het klimaatprobleem

UrbanClimbers
from GreyGreen

VAN DER STARRE

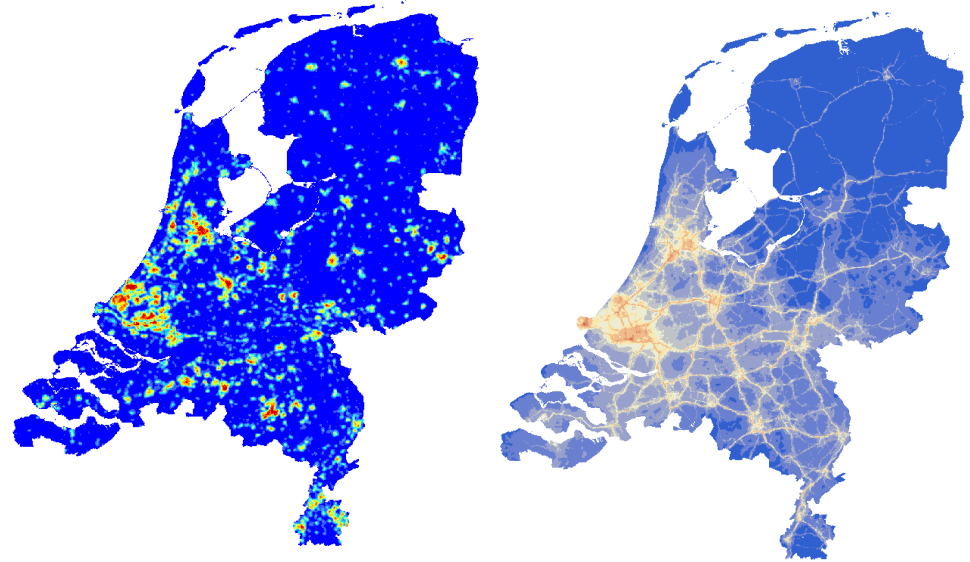

UrbanClimbers
from GreyGreen

Klimaat-crisis

Urban Heat Island effect
Luchtvervuiling
Biodiversiteit verminderd
Lager welzijn
Droogte/Wateroverlast

Groene gevels

UrbanClimbers
from Grey*Green

Grondgebonden n

UrbanClimbers
from Grey*Green

- Geen plaagbestrijding
- Natuurlijke oplossing
- Vele malen goedkoper in aanschaf dan levende wanden
- Geen watergeefstelsysteem nodig
- Lange levensduur
- Veel plantdiversiteit mogelijk

Thema's

Biodiversiteit

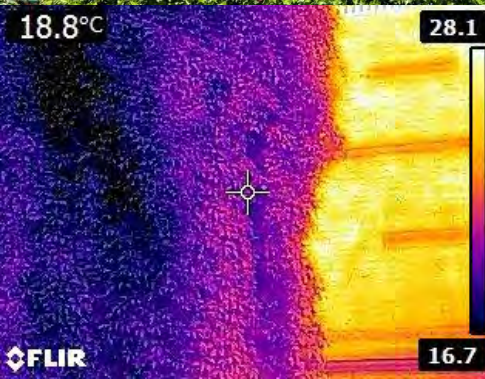
verkoeling

Voedsel

Luchtzuivering

Welzijn van
mens en dier

Water retentie

heemse planten | 21 november 2024

UrbanClimbers
from Grey*Green

Biodiversiteit gedijt alleen bij Plantdiversiteit

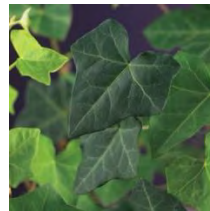

UrbanClimbers
from GreyGreen

Basis

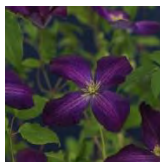

Lonicera

Hedera

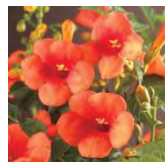
Combinaties

Clematis

Trachelospermum

Campsis

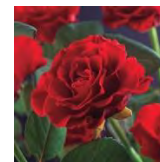
Passiflora

Wisteria

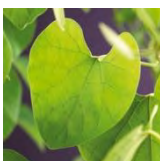
Rubus

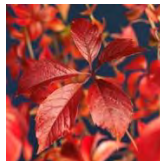
Rosa

Vitis

Aristolochia

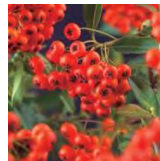
Parthenocissus

Akebia

Fallopia

Pyracantha

Hydrangea

Humulus

Actinidia

UrbanClimbers
from Grey*Green

Groei

Winder

Takranker

Leiklimmer

Hechter

Bladranker

UrbanClimbers
from Grey²Green

Easy²Gre

Rack²green

Twine²Green

15 mei 2023

29 juni 2023

20 oktober 2023

Pilot locatie van: TU Delft

Uitgevoerd door: idverde

15 mei 2023

29 juni 2023

15 augustus
2023

20 oktober

Climbing Plants: Let walls come to life

UrbanClimbers